KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian: Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848 (klasa 2 liceum)

Grupa A

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **A, B, C, D**

4. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Romantyzm kreował mit walki o wolność. Dziady cz. III Mickiewicza (mesjanizm), Kordian Słowackiego.
Punktacja: Rola (1 pkt) + przykłady (1 pkt). Razem 2 pkt.

5. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pierwszą przyczyną było systematyczne łamanie konstytucji z 1815 roku przez władze rosyjskie, w tym ograniczanie wolności prasy oraz represje wobec tajnych związków młodzieżowych i opozycji politycznej. Drugą bezpośrednią przyczyną była obawa przed użyciem armii Królestwa Polskiego do stłumienia rewolucji belgijskiej i francuskiej z 1830 roku, co przyspieszyło decyzję sprzysiężenia podchorążych o wybuchu powstania.
Punktacja: Podanie i wyjaśnienie pierwszej przyczyny, np. łamanie konstytucji przez władze carskie (1 pkt) + podanie i wyjaśnienie drugiej przyczyny, np. obawa przed użyciem armii Królestwa do tłumienia rewolucji w Europie Zachodniej (1 pkt). Łącznie 2 pkt.

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Przyczyny: ograniczanie konstytucji Królestwa przez cara Mikołaja I, wpływ rewolucji lipcowej we Francji i rewolucji belgijskiej (1830). Przebieg: 29 XI 1830 -- wybuch w Warszawie; sejm zdetronizował cara; bitwy pod Grochowem i Ostrołęką; klęska we wrześniu 1831. Skutki: Statut Organiczny (1832) zastąpił konstytucję, armia rozwiązana, Wielka Emigracja (Mickiewicz, Słowacki, Chopin), nasilenie rusyfikacji.
Punktacja: 1 pkt za przyczyny (niezadowolenie z ograniczania konstytucji, wpływ rewolucji belgijskiej). 1 pkt za przebieg (detronizacja cara, bitwa pod Grochowem, klęska). 1 pkt za skutki (statut organiczny 1832, likwidacja autonomii, rusyfikacja). 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Królestwo Polskie utworzone na kongresie wiedeńskim w 1815 r. otrzymało własną konstytucję, sejm, odrębną armię i administrację, pozostając w unii personalnej z Rosją pod berłem cara jako króla polskiego. Już od lat 20. XIX w. władze rosyjskie, zwłaszcza wielki książę Konstanty, łamały postanowienia konstytucji, wprowadzały cenzurę i ograniczały swobody obywatelskie. Ostatecznie po klęsce powstania listopadowego (1830-1831) car Mikołaj I wydał Statut Organiczny (1832), który zlikwidował odrębność Królestwa Polskiego, w tym sejm i armię.
Punktacja: Ustanowienie autonomii - własna konstytucja, sejm, wojsko, unia personalna z Rosją (1 pkt). Stopniowe ograniczanie - cenzura, łamanie konstytucji przez wielkiego księcia Konstantego (1 pkt). Kres autonomii - Statut Organiczny 1832 po powstaniu listopadowym (1 pkt). Łącznie 3 pkt.

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wielka Emigracja, obejmująca kilkanaście tysięcy uczestników powstania listopadowego osiadłych głównie we Francji, stała się głównym ośrodkiem polskiej myśli politycznej i kultury narodowej w warunkach braku niepodległego państwa. Obóz konserwatywno-arystokratyczny, skupiony wokół księcia Adama Jerzego Czartoryskiego i Hotelu Lambert w Paryżu, dążył do odzyskania niepodległości drogą dyplomacji i wsparcia mocarstw zachodnich. Obóz demokratyczny, zorganizowany w Towarzystwie Demokratycznym Polskim, głosił konieczność powstania powszechnego oraz uwłaszczenia chłopów jako warunku odzyskania niepodległości.
Punktacja: Ogólna charakterystyka znaczenia Wielkiej Emigracji, np. ośrodek myśli politycznej i kultury narodowej pod zaborami (1 pkt) + wskazanie i charakterystyka obozu konserwatywnego, Hotel Lambert (1 pkt) + wskazanie i charakterystyka obozu demokratycznego, Towarzystwo Demokratyczne Polskie (1 pkt). Łącznie 3 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Powstanie listopadowe upadło z powodu ogromnej przewagi militarnej Rosji oraz braku realnego wsparcia ze strony mocarstw zachodnich, które ograniczyły się do dyplomatycznych protestów. Skutkiem klęski było zniesienie konstytucji Królestwa Polskiego z 1815 r. i zastąpienie jej Statutem Organicznym ograniczającym autonomię, a także masowa emigracja polityczna elit (Wielka Emigracja) do Europy Zachodniej, głównie Francji.
Punktacja: 1 pkt za przyczynę klęski (przewaga militarna Rosji, brak wsparcia mocarstw zachodnich, spory polityczne wśród powstańców), po 1 pkt za każdy z dwóch skutków (np. zniesienie konstytucji 1815 r., wprowadzenie Statutu Organicznego, represje i konfiskaty majątków, rusyfikacja, Wielka Emigracja). Maks. 3 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **A, C, D, E**

4. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Łamanie konstytucji, rewolucja lipcowa. Noc listopadowa, Olszynka Grochowska, kapitulacja IX 1831.
Punktacja: Przyczyny(1)+przebieg(1).

5. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Przyczyny: 1) łamanie konstytucji Królestwa Polskiego przez władze rosyjskie — ograniczanie swobód obywatelskich, tajna policja, cenzura; 2) wiadomości o planach cara Mikołaja I użycia armii polskiej do stłumienia rewolucji w Belgii i Francji. Konsekwencja: po upadku powstania car odebrał Królestwu Polskiemu autonomię (Statut Organiczny 1832), zlikwidował sejm i wojsko polskie, rozpoczął intensywną rusyfikację.
Punktacja: Dwie przyczyny (1 pkt) + konsekwencja (1 pkt). Razem 2 pkt.

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Powstanie listopadowe wybuchło na tle narastającego niezadowolenia z polityki władz carskich, które mimo formalnego obowiązywania liberalnej konstytucji Królestwa Polskiego z 1815 roku systematycznie łamały jej zapisy, wprowadzając cenzurę, inwigilację i represje wobec opozycji, zwłaszcza po objęciu tronu przez cara Mikołaja I. Bezpośrednim impulsem do wybuchu powstania w nocy z 29 na 30 listopada 1830 roku stały się plotki o zamiarze użycia armii Królestwa Polskiego do stłumienia rewolucji belgijskiej i francuskiej, co odebrano jako zagrożenie dla polskich sił zbrojnych oraz zdradę idei solidarności rewolucyjnej. Sprzysiężeni młodzi oficerowie, skupieni wokół Szkoły Podchorążych, i część warszawskiej młodzieży zdecydowali się na zbrojny czyn, licząc na poparcie społeczeństwa i szybkie zwycięstwo.
Punktacja: 1 pkt za przyczyny polityczne (łamanie konstytucji przez władze carskie, cenzura, inwigilacja) + 1 pkt za przyczynę bezpośrednią (plotki o użyciu armii Królestwa do tłumienia rewolucji w Europie, noc listopadowa) + 1 pkt za kontekst społeczny (rozczarowanie polityką cara Mikołaja I wśród sprzysiężonych oficerów i młodzieży). Maks. 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rosja początkowo zachowała pewną autonomię (Królestwo Kongresowe z konstytucją), ale po powstaniu 1830 r. Statut Organiczny zlikwidował ją, wprowadzając rusyfikację szkół i administracji. Prusy prowadziły systematyczną germanizację — zakazy języka polskiego w szkołach, wykup ziemi polskiej (Komisja Kolonizacyjna). Austria była najłagodniejsza: po 1867 r. Galicja uzyskała szeroką autonomię, własny sejm, polskie szkoły i uczelnie (Uniwersytet Jagielloński), co czyniło ją centrum polskiego życia kulturalnego.
Punktacja: 1. Rosja: Królestwo Kongresowe z autonomią do 1830 r., potem rusyfikacja (Statut Organiczny 1832) i polityka represji po powstaniu (1 pkt). 2. Prusy: polityka germanizacji, stopniowe ograniczanie polskości, zwłaszcza na Śląsku i w Wielkopolsce (1 pkt). 3. Austria (Galicja): stosunkowo najłagodniejsza polityka po 1867 r. — autonomia galicyjska, polskie szkoły i sejm (1 pkt).

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Hotel Lambert: dyplomacja, monarchia. TDP: insurekcja, uwłaszczenie, republika.
Punktacja: Hotel Lambert(1)+TDP(1)+porównanie(1).

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Powstanie listopadowe było wynikiem długofalowego niezadowolenia z polityki władz rosyjskich, które systematycznie łamały postanowienia konstytucji Królestwa Polskiego z 1815 r., ograniczały swobody obywatelskie, wprowadzały cenzurę i inwigilowały społeczeństwo. Wśród młodzieży, zwłaszcza wojskowej, rozwijała się działalność spiskowa - powstało m.in. sprzysiężenie podchorążych pod wodzą Piotra Wysockiego. Bezpośrednim impulsem do wybuchu powstania w nocy z 29 na 30 listopada 1830 r. stały się informacje o planach cara Mikołaja I, dotyczących wysłania wojska Królestwa Polskiego do tłumienia rewolucji we Francji i Belgii.
Punktacja: 1 pkt za przyczyny długofalowe - łamanie postanowień konstytucji Królestwa Polskiego przez władze rosyjskie, ograniczanie swobód obywatelskich, cenzura, inwigilacja. 1 pkt za działalność spiskową - istnienie tajnych związków patriotycznych, w tym sprzysiężenia podchorążych pod wodzą Piotra Wysockiego. 1 pkt za bezpośredni impuls - plany wysłania wojska polskiego do tłumienia rewolucji we Francji i Belgii, co przyspieszyło wybuch powstania w nocy z 29 na 30 listopada 1830 r. Maksymalnie 3 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 19 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	18–19 pkt
dobry (4)	15–17 pkt
dostateczny (3)	10–14 pkt
dopuszczający (2)	6–9 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/historia/ziemie-polskie-1815-1848**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.